

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Kutnie wyrokiem z dnia 17 września 2018 roku uznał oskarżonych T. H., K. A. i Z. S. za winnych tego, że:

I. w okresie czasu od maja 2016 roku do 8 września 2016 roku, przy czym T. H. w okresie od początku września 2016 do dnia 08 września 2016, w miejscowości K. działając wspólnie i w porozumieniu oraz z osobami odpowiadającymi w odrębnym postępowaniu karnym i innymi nieustalonymi osobami, w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w zamiarze, żeby inna nieustalona osoba będąca podatnikiem podatku akcyzowego w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego z zamiarem uchylenia się od opodatkowania podatkiem akcyzowym nie ujawniła właściwemu miejscowo Naczelnikowi Urzędu Celnego przedmiotu opodatkowania w postaci:

- wytworzenia wyrobów tytoniowych w postaci papierosów w łącznej ilości 1.812.000 sztuk papierosów, za które nie została zapłacona akcyza w należytej wysokości 1.508,668 złotych,

- posiadania nieoznaczonego znakami akcyzy tytoniu do palenia w łącznej ilości 1.913,90 kg, który znajdował się poza procedurą zawieszenia akcyzy, za który nie została zapłacona akcyza w należytej wysokości 1.468.206 złotych,

- posiadania suszu tytoniowego w łącznej ilości 602,7 kg, za który nie została zapłacona akcyza w należytej wysokości 276.422 złotych.

- posiadania odpadów papierosowych w łącznej ilości 622 kg, za który nie została zapłacona akcyza w należytej wysokości 517.876 złotych,

narażając podatek akcyzowy na uszczuplenie wielkiej wartości w łącznej kwocie 3.771,172 złotych, ułatwili jej popełnienie opisanego na wstępie czynu zabronionego w ten sposób, że uczestniczyli w wytworzeniu wyrobów tytoniowych w postaci papierosów, odpadów poprodukcyjnych oraz w przechowywaniu i przygotowaniu do produkcji w/w tytoniu do palenia, tj. czynu z art. 18 § k.k. w zw. z art. 20 § 2 k.k.s. w zw. z art. 54 § 1 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. i na podstawie art. 19 § 1 k.k. w zw. z art. 20 § 2 k.k.s. w zw. z art. 54 § 1 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 k.k.s. wymierzył każdemu z nich kary po 8 (osiem) miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywny po 10 (dziesięć) stawek dziennych po 70 zł. każda;

II. w okresie czasu od maja 2016 roku do 8 września 2016 roku, przy czym T. H. w okresie od początku września 2016 do dnia 08 września 2016 działając wspólnie i w porozumieniu oraz z osobami odpowiadającymi w odrębnym postępowaniu karnym i innymi nieustalonymi osobami, w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w celu osiągnięcia korzyści majątkowej bez wymaganego wpisu do rejestru producentów wyrobów tytoniowych, w celu wprowadzenia do obrotu wytworzyli wyroby tytoniowe znacznej wartości w postaci co najmniej 1.812.000 sztuk papierosów o wartości 1.203.168 złotych z czego uczynili sobie stałe źródło dochodu,

tj. czynu z art. 12a ust. 1 i 2 Ustawy z dnia 2 marca 2001 roku o wyrobie alkoholu etylowego i wytwarzaniu wyrobów tytoniowych w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 33 § 2 k.k. wymierzył kary po 5 (pięć) miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywny po 10 (dziesięć) stawek dziennych po 40 zł (czterdzieści złotych) każda;

na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 39 § 1 i 2 k.k.s. orzekł wobec oskarżonych T. H., K. A., Z. S. kary łączne po 10 (dziesięć) miesięcy pozbawienia wolności oraz po 14 (czternaście) stawek dziennych grzywny po 70 zł (siedemdziesiąt złotych) każda; na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonych kar pozbawienia wolności zaliczył oskarżonym T. H., K. A. i Z. S. okresy tymczasowego aresztowania od dnia 08.09.2016 r. godz. 16.30 do dnia 12.04.2017 r. godz. 16.00; zwolnił oskarżonych T. H., K. A. i Z. S. od kosztów sądowych przejmując je na rachunek Skarbu Państwa.

Wyrok ten zaskarżył w całości apelacją obrońca oskarżonego Z. S. zarzucając obrazę prawa materialnego – poprzez przyjęcie, że oskarżony popełnił zarzucane mu czyny, podczas kiedy jedynym celem oskarżonego było uzyskanie wynagrodzenia za wykonaną pracę, by móc zaspokoić swoje podstawowe potrzeby egzystencjalne, a nie pomóc w popełnieniu przestępstw przez inne osoby lub wytwarzanie wyrobów tytoniowych.

Wniósł o uniewinnienie oskarżonego od popełnienia obu zarzucanych czynów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna. Podniesiony w niej zarzut obrazę prawa materialnego odczytywać należy w kontekście zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych, gdyż obrońca kwestionuje, jakoby zamiarem oskarżonego S. było popełnianie przestępstw, podczas gdy celem jego działania (a więc pracy w nielegalnej fabryce papierosów) było uzyskiwanie wynagrodzenia za tę pracę, a pieniądze potrzebne mu były do zaspokajania potrzeb życiowych (tak jak większości ludzi w Polsce i na świecie). Całkowicie niewiarygodne i pozbawione rzeczowej argumentacji jest twierdzenie obrońcy że „oskarżony nie miał możliwości wykonywania innego” (tj. legalnego, zgodnego z prawem) zajęcia. Twierdzenie obrońcy w tym zakresie jest sprzeczne z notoryjną wiedzą na temat tego, że od kilku lat bezrobocie w Polsce utrzymuje się na niskim poziomie. Ponadto obrońca w treści apelacji zdaje się mylić zamiar bezpośredni oskarżonego (występujący u niego zamiar wykonywania pracy przy nielegalnej i sprzecznej z przepisami prawa karnego produkcji papierosów) z pobudkami oskarżonego, którymi istotnie mogła być chęć uzyskania w ten sposób stałego źródła dochodu. Co zresztą dostrzegł także sąd I instancji ustalając, że oskarżony działał w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, a w dodatku z tej przestępczej działalności uczynił sobie stałe źródło dochodu w rozumieniu art. 65 § 1 k.k.

Pomimo oczywistej wręcz bezzasadności zarzutu apelacji obrońcy oskarżonego S., zgodnie z treścią art. 440 k.p.k. sąd odwoławczy zobowiązany był rozważyć, czy utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku nie byłoby rażąco niesprawiedliwe dla oskarżonego w rozumieniu art. 440 k.p.k. W szczególności zaś z uwagi na zastosowaną w zaskarżonym orzeczeniu konstrukcję prawną realnego zbiegu przestępstw opisanych w pkt I. i II. wyroku, co spowodowało wymierzenie oskarżonemu kary łącznej na podstawie art. 85 § 1 k.k., 86 § 1 i 2 k.k. oraz art. 39 § 1 i 2 k.k.s. Rzecz jednak w tym że Sąd I instancji nie dostrzegł, że w rzeczywistości przestępstwa te nie pozostają ze sobą w zbiegu realnym (tak zwanym wieloczynowym), lecz w zbiegu idealnym. W istocie bowiem opis obu czynów oparty jest na tożsamym zdarzeniu faktycznym, które polegało na tym, że oskarżony w okresie czasu od maja 2016 r. do 8 września 2016 r. (wspólnie z dwoma osobami skazanymi tym samym wyrokiem) wytworzyli wyroby tytoniowe „w postaci co najmniej 1.812.000 sztuk papierosów”. Prawdą jest, że czyn opisany w pkt I zawierał dodatkowe elementy (posiadanie tytoniu do palenia, suszu tytoniowego, odpadów papierosowych), nie zmienia to jednak faktu, że zachowanie oskarżonych opisane w pkt II. zarzutów w całości mieściło się w opisie zachowania czynu z punktu I. A w takiej sytuacji nie można już mówić o realnym zbiegu przestępstw, ale o innej instytucji prawnej, przewidzianej w art. 8 § 1, 2 i 3 k.k.s. Zgodnie z § 1 tego przepisu wprowadzie „jeżeli ten sam czyn będący przestępstwem skarbowym lub wykroczeniem skarbowym wyczerpuje zarazem znamiona przestępstwa lub wykroczenia określonego w przepisach karnych innej ustawy, stosuje się każdy z tych przepisów”. Co Sąd I instancji prawidłowo zrobił, wymierzając kary pozbawienia wolności i grzywny na podstawie każdego ze zbiegających się przepisów osobno. Następnie jednak zgodnie z art. 8 § 2 k.k.s. „wykonaniu podlega tylko najsurowsza z kar”. Nie orzeka się zatem kary łącznej, a stwierdza wykonanie kary surowszej: pozbawienia wolności i grzywny (art. 8 § 3 k.k.s.). W ocenie Sądu Okręgowego postąpienie wbrew regule określonej w art. 8 k.k.s. stanowiło rażąco obrazę prawa materialnego, na skutek której w pkt 2 zaskarżonego wyroku bezpodstawnie wymierzono kary łączne pozbawienia wolności surowsze od najsurowszej z kar jednostkowych. Co spełnia cechy rażącej niesprawiedliwości orzeczenia wobec całej trójki oskarżonych. W tych okolicznościach należało zmienić zaskarżony wyrok nie tylko na korzyść oskarżonego S., ale w trybie art. 435 k.p.k. także na korzyść prawomocnie już skazanych za te same czyny T. H. i K. A.. Zgodnie z treścią tego przepisu, „Sąd odwoławczy uchyla lub zmienia orzeczenie na korzyść współoskarżonych, choćby nie wnieśli środka odwoławczego, jeżeli je uchylili lub zmienili na rzecz współoskarżonego, którego środek odwoławczy dotyczył, gdy te same względy przemawiają za uchycieniem lub zmianą na rzecz tamtych. Która to sytuacja oczywiście zachodzi w tym postępowaniu.

Z tych wszystkich powodów należało zmienić zaskarżony wyrok co do całej trójki (oskarżonego S. oraz skazanych H. i A.) poprzez uchylenie orzeczenia z pkt 2. zaskarżonego wyroku o orzeczeniu kar łącznych pozbawienia wolności i grzywny, i ustalić na podstawie art. 8 § 1, 2 i 3 k.k.s., że wykonaniu wobec tych osób podlegają jako najsurowsze tylko kary pozbawienia wolności i grzywny, orzeczone w pkt 1 a) zaskarżonego wyroku. A więc wymierzone przez Sąd I instancji za czyn opisany w pkt I. zarzutu. W pozostałej zaś części (a więc skazań i wymiaru kar jednostkowych za każde z przestępstw, co do zaliczenia tymczasowego aresztowania na poczet kary pozbawienia wolności podlegającej wykonaniu) wyrok ten jako prawidłowy utrzymać w mocy.

Na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. Sąd Okręgowy zwolnił oskarżonego S. od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, gdyż nie ma on majątku ani stałego źródła dochodu, a ma do odbycia resztę orzeczonej kary pozbawienia wolności oraz do zapłaty grzywnę.